

Minner fra en ferietur Kvikne - Røros - Meråker

Av A. P. Stordalsvold

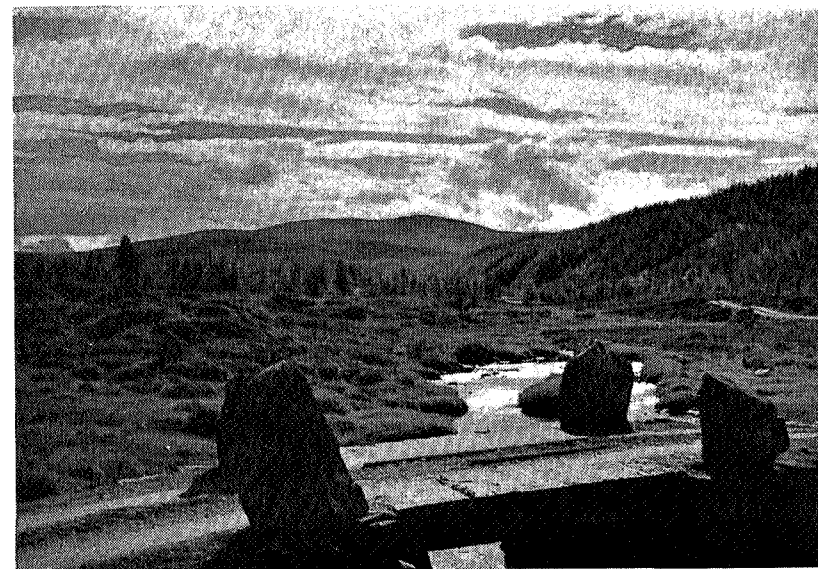
Vidda mellom Kvikne—Øvre Gauldal og den nordligste del av Østerdalen er visst lite kjent av turistene.

Dette er beklagelig. Strøket derover har mange vakre partier. Der er fullt opp av setrer, hvor en kan få både losji og mat, nok av fiskevatn, så det er høve til å drøye den medbrakte middagsmat. I det hele tatt er det et ideelt strøk for en ferietur.

I 1925 tok vi to kamerater en tur i disse trakter. Vi startet da helt fra Opdal, tok over Orkelsjøhytta og fram til Kviknebygda. Derpå langs Ya til Grønnkjønnsetrene, over Bratthøya og ned til Brattåsen i Vangrøftdalen. Derfra dro vi ned til Os st., tok toget til Glåmos, og så til fots videre mot Meråker.

På denne første turen var interessen for strøket østover fra Kvikne vakt. Derfor bestemte vi oss noen år seinere for å bruke ferien til en telttur i disse trakter. Som utgangspunkt valgte vi Yset på Kvikne. Vi skulle denne gangen fra Kvikne legge ruten litt lenger mot nord, til traktene omkring Forelshogna og Sottohaugsetrene øverst i Vangrøftdalen, derfra rett øst direkte på Glåmos og så videre gjennom Syltraktene og til Meråker.

Vi hadde regnet ut at turen skulle ta ca 14 dager. Og da ingen av oss hadde lyst til å slite med tung opp-pakning, ble utrustningen redusert mest mulig. Vi hadde et firemannstelt av dunlerret, damene et enkelt ullteppe sammen, og jeg en enkel sovepose av vindjacketøy. Det var jo midt på sommeren, været var strålende, og vi så fram til en storartet tur. Det skulle imidlertid vise seg no annet. Den ble ikke så udelt behagelig. Den første fornemmelsen av det fikk vi ved starten fra Yset. Trass i den meget grundige undersøkelse av sekkene lyktes det ikke å framtrylle hverken karter eller kompass. Disse lå igjen på bordet hjemme på Løkken.

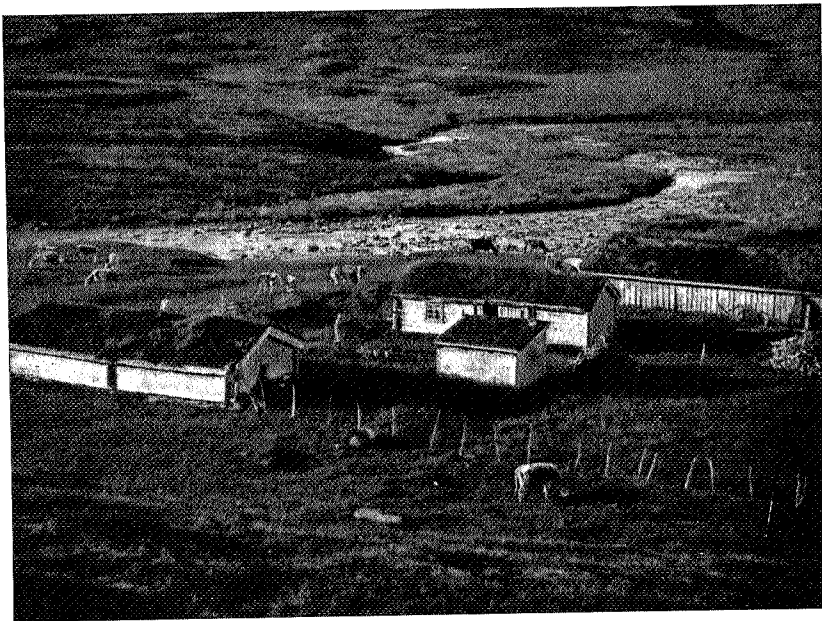
Hesjedalen

Fot. Brødr. Ryen

Slik som været var, kunne vi nok greie oss uten kompass, men det var kjedeligere med kartene.

Vi hadde jo ikke noe å orientere oss med, finne fram stedsnavn og alt slikt, men det var ingen råd for dette. Vi måtte bare starte og stole på lykken.

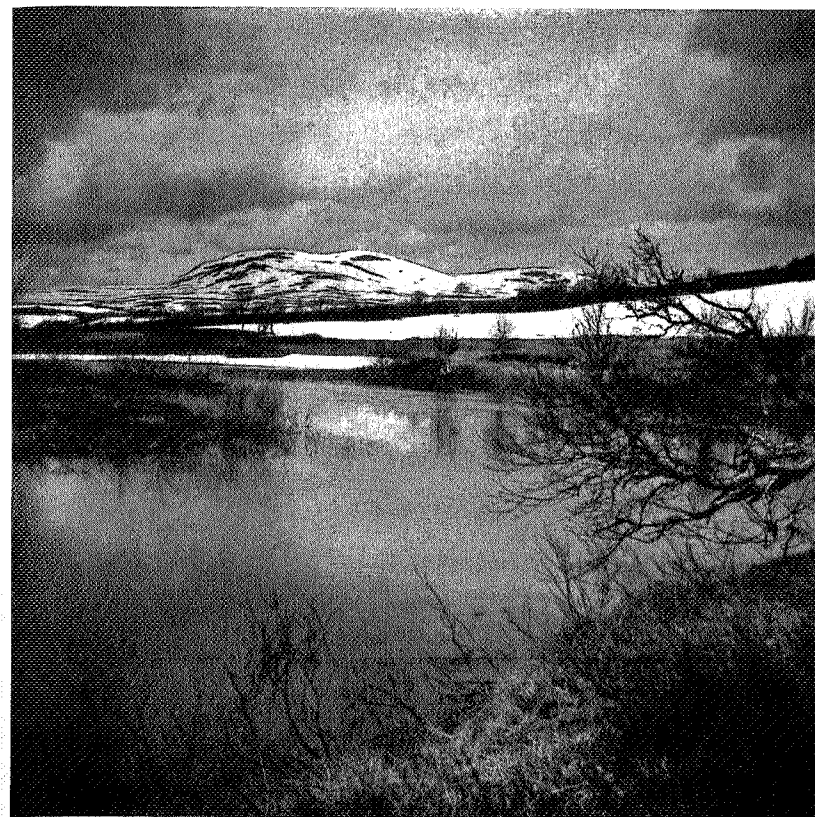
Den første natta lå vi ikke så langt fra Yset. Den følgende dag leir, på høyre side av en bekk, som kom ned fra Tverrfjellet og ned i Ya straks nedenfor leirplassen. Teltet ble reist, damene samlet reinsmose som underlag, og jeg husker enda hvor godt og lunt vi lå den natta, og hvor godt vi sov med bekkeskvaldret like utenfor teltveggen. Den som ikke har opplevd en slik natt inne på fjellvidda, vet ikke hva han har gått glipp av. Vi gledet oss til turen den følgende dag over selve fjellryggen, men da vi slo telt-døra opp om morgenen, fikk vi lange ansikter. Tykk, stille, ullen skodde som gjorde at man ikke så mange metre framfor seg. Dette var ikke bra. Jeg hadde imidlertid kvelden før sett at ved å følge bekken oppover på høyre side, så skulle vi ganske lett komme opp

Haukdalsetra

Fot. John Eggen

på plataet av Tverrfjellet, og ganske fort komme over og få nedstigningen til Snudda og Sottohaugene. Etter en solid frokost dro vi trøstig i vei med lederen i teten og damene etter. I et slikt tilfelle burde det vel ha vært i omvendt orden. Den som går bakerst kan nemlig dirigere retningen ganske bra når en går med 10—15 meters avstand. Straks ovenfor leirplassen la jeg på den motsatte siden merke til en lang smal snøfonn, som strakte seg ned fra fjellsiden og gikk helt ut i bekken. Etter en god times marsj kom bekken omtrent helt bort. Jeg regnet da med at vi var kommet helt opp på vannskillet, og at vi da ganske snart skulle få nedstigning mot Vangrøftdalen. Ja, ganske riktig. Etter en kort tid fikk vi en liten bekk på venstre side av oss og så var det jo bare å følge den så kom vi da snart ned til dalen og kanskje ut av skodda. Vi hadde hele tiden en svak trekk like etter oss bare så vidt vi kunne føle den. Litt etter litt fikk vi denne mot oss, men jeg resonnererte at

Mot Øyfjellet fra Broksjødalen

Fot. Egil Ellingsen

da vi nå var kommet helt over, kom trekken opp langs den motsatte fjellsiden.

Vi trasket trøstig videre. Plutselig måtte vi over en lang snøremse som endte helt ute i bekken. Jeg begynte å få noen uhyggelige fornemmelser. Jeg ville imidlertid ikke si noe, for enkelte småting dagen i forveien hadde gjort at jeg stod ikke akkurat til «særdeles» som turkavaler. Jeg håpet bare på å få et nådig forsyn, men straks etter var det ingen vei utenom. Vi hadde vår gamle leirplass på den motsatte siden. Jeg skal si det ble en ganske livlig stund. Jeg stod absolutt til «stryk». Vi hadde simpelthen vært helt oppe

på plataet, gjort en halvvolte der og fulgt bekken nedover igjen på den motsatte siden og tilbake til utgangspunktet.

Vi måtte på'n igjen, og da var jeg bestemt på at det skulle ikke bli noen helomvending. Over kom vi også, dog ikke så lite ut av den riktige retningen. Vi kom mot kvelden fram til Sotthaugsetra, hvor vi fikk utmerket losji og utmerket mat. Vi spiste en så kraftig «søtost» at det særlig for frk. N.s vedkommende gikk litt utover sunnheten, noe som hang i resten av hele turen. Slikt kan jo hende en og hver, dersom en ikke er utrustet med særdeles godt puntlær. Dagen etter var været grått med regn og skodde. Vi måtte da oppgi turen rett over mot Glåmos, og trekke ned Vangrøftdalen til Os st., og ta toget derfra og nordover. På veien dit ned måtte jeg selvsagt innom og hilse på mine kjenninger på Brattåsen. Da gamle-gubben der så at jeg hadde damefølge, utbrøt han: «Ja, ta e vel dyttrane dine det?»

Overveldende jubel blant damene. Jeg opplyste ham om at den ene var nok kjerringa, hvortil han svarte, idet han pekte på frk. N.: «Ja, det e vel ta det da?» Dette la jo ganske innlysende en demper på frk. N.s munterhet, mens det ytterligere økte min kones begeistring.

Turen nordover fra Glåmos gikk bra i noenlunde vær til vi kom til Møsjøen, hvor vi slo leir like nede ved sjøen på sørøstsiden. Vi hadde så vidt satt opp teltet og ordnet oss litt, da det satte inn med en voldsom vestakuling med nedbør. Alt ble gjennombløtt på et øyeblikk. Vi fikk ikke noe til underlag i teltet, det ble bare å legge seg på harde bakken. Jeg krøp ned i soveposen uten å bytte, og fikk utpå natten en «frostri» som satte skrekk i damene. Jeg skalv som et aspelauv, og de så visst i ånden lederen av turen hjem-fallen til lungebetennelse og annenskap. De foregående dagers små sammenstøt var helt glemt en stund. Damene fant fram det medbrakte turapotek, og etter å ha fått en riktig livgivende medisindosis kom jeg meg ut av teltet, og fikk etter endel besvær opp en solid varme, som jeg holdt ved like resten av natta.

Utpå morgensiden gav været seg plutselig, og da sola kom opp over Skardørsfjella var alt glemt.

Denne dagen la vi veien gjennom Skardøra og da vi hadde fått nok av teltlivet, ruslet vi ned mot Nedalshytta.

Nea var så stor at det var ikke tale om å va den øst for gården. Vi måtte ta den store kroken rundt ned til båtene nedenfor hytta. Dette er meget kjedelig, når en kommer denne veien. Jeg har flere ganger måttet traske rundt. Turistforeningen bør undersøke om det ikke skulle gå an å få en framkomst over elva der på en eller annen måte.

Fra Nedalen fortsatte vi så fram mot Storerikvollen. Kommen fram til Fiskåa, som ikke var i sitt aller beste lune, men heller ikke i sitt verste, skulle jeg forsøke å rette litt på min stilling som kavaler, og tilbød selvsagt damene å transportere dem over. Min kone tok med takk imot tilbudet, men da jeg kom tilbake og skulle få frk. N. opp på ryggen, vinket hun meg overlegent av. Da jeg nødig vil pånøde noen min hjelp, hadde jeg bare å va tilbake. Jeg var ikke før kommet over, da jeg hørte et ordentlig plask bak meg, og et sukk som om det kom helt nede fra underverdenen. Der lå frk. N. langflat i elva med hodet så vidt over vatnet.

Situasjonen var ikke farlig, så jeg satte meg rett ned på elvekanten og lo — lo som jeg knapt har gjort hverken før eller siden. Snakker om å se ut som «ei blaut vassmus». Frk. N. var et tydelig bilde på en slik en, da hun endelig kom seg opp av badet — uten min hjelp. Konversasjonen fra damenes side de neste fem minutter skal jeg ikke gå nærmere inn på. Mine aksjer notertes ikke mer på børsen. Så fikk skapningens herre streng ordre om hurtigst mulig å få i stand en solid varme. Dette greidde jeg da heldigvis, og så ble det kommandert tilbaketrekning opp imot Syltoppene, for det skulle foretaks stor «tørkescene». Da jeg selv synes at jeg er fullpakket av «takt og god tone», måtte jeg oppta denne ordre som en fornærmelse. Nå kan det vel også tenkes at det for min bedre halvdel var godt å få litt utløsning for sin kommandotrang. Tørkescenen gikk vel etter planen, for etter en times forløp ble det gitt ordre om å fortsette marsjen.

Så opprant da turens siste dag. Like før starten fra Storerikvollen falt min kone nedover trappen på den nye hytta og slo seg ganske stygt. For henne ble det bare å hinke sakte framover, støttet til

en stakk. Frk. N. hadde enda ikke helt overvunnet virkningen av «søtosten» på Sotthaugene. Det kalde badet i Fiskåa gjorde vel også sitt. Tilstanden var således ikke bra blant damene. Jeg slo frampå at det kanskje kunne være en slags straff for at de ikke hadde satt tilbørlig pris på min behagelige ledsagelse, en uttalelse som ble helt tidd i hjel. Været var helt strålende, så vi kunne ta det med ro. Jeg døpte dagens tur til «Invalidenes tur over Falkfangernota», og det tror jeg passet bra, selv damene protesterte ikke så hardt mot det. Myggen hadde hele tiden etter at vi kom inn i Syltraktene, opptrådt ganske aggressivt, men da vi denne dagen kom over Falkfangernota og ned i Hårrådalen gikk den til generalangrep. Den hadde antagelig et instinkt av at disse skapninger, som sneglet seg framover i ren begravelsestakt, skulle bli et lett bytte. Det holdt også hardt å verje seg mot denne grå myggsvermen som fulgte oss hele tiden. Vi kom endelig ned til Åsetrene og inn i en seterbu der, hvor vi måtte oppholde oss ganske lenge til fienden trakk seg tilbake. På Brekkegårdene fikk vi tak i skyss, og med damene plasert oppe i en kjerre med skyssgutten spaserende ved siden av, holdt vi vårt inntog på mitt gamle hjemsted.

Mye vatn er runnet ut i havet siden vi hadde denne turen, men den ergrer meg enda denne «kuvendingen» jeg gjorde oppe på Kviknefjella.

Hester og karer kommer trette og svette til Trollheimshytta etter 3½ mils tur over fjellet for å bringe mat til sultne turister.

Sommeren 1945

Våren 1945 ventet vi alle på krigens slutt, og i mai kom freden. Så snart de første ukers fredsjubel hadde lagt seg, tok Trondhjems Turistforening for alvor fatt på å åpne fjellet igjen for de mange fjellentusiaster, som ikke hadde kunnet besøke sine kjære fjell i den tid da hyttene var beslaglagt og stengt av tyskerne. Hvor stor ville trafikken bli? Vi gikk ut fra at den ville bli stor, og de dristigste forventninger ble overskredet. Trafikken i fjellet ble dobbelt så stor som noe år tidligere. Det ble en hard jobb for vertinner og betjening, men vi tror at alle er enige om at trafikken ble avviklet med glans.